

Millaisia haasteita tulevaisuuden
muutosvoimat heittävät kansanopistoille ja
miten muutokseen varautua sekä vaikuttaa?

Kansanopistokokous 8.10.2019

Leena Jokinen, Turun yliopisto Tulevaisuuden tutkimuskeskus

Tavoitteita ja sisältöjä

- Vapaan sivistystyön ja koulutuskentän muutoksia kuten tulevaisuuden osaaminen, organisaatioiden vastuullisuus sekä teknologiset ja taloudelliset muutostekijät
- Tulevaisuuden toimintaedellytysten arviointia
- Tulevaisuuden strategisia valintoja
- Tavoitteena on tunnistaa yhdessä tärkeimmät kansanopistojen toimintakenttään vaikuttavat muutokset ja pohtia, miten ne vaikuttavat opistojen toiminnan suunnitteluun ja päätöksentekoon.

Ohjeellinen aikataulu

Klo	Aihe
10.30-10.50	Seminaarin avaus
10.50-12.00	Tulevaisuuden haasteita kansanopistoille vuorovaikutteinen esitys
12.00-13.00	Lounastauko
13.00-14.00	Työpaja: Työpaja: mihin muutostekijöihin kansanopistojen on varauduttava seuraavan 3-5 vuoden aikana?
14.00-14.30	Päivän tulosten purku ja arviointi

Muutosvoimia, jotka haastavat kansanopistoja

- Oppimisteknologia – tiedon järjestäminen
- Oppilaitosten identiteetit ja kumppanuudet – kuka fanittaa meitä?
- Vastuullinen toiminta – mitä arvoa olemme luomassa?
- Väestön kehityksen muuttuvat suunnat – keitä opiskelijamme ovat?
- Työelämän kehitys – mitä työelämässä tarvitaan?

Toimintaympäristön muutos

- Jatkuvan oppimisen uudistus 2019-20
 - osaamisen täydentäminen, päivittäminen ja muuntokoulutus
- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen – vahvemmat väylät?
- Oppivelvollisuusikä 18 -> osaamisasteen ja -vaateen nousu?
- Globaalin siirtolaisuuden seuraava aalto
 - osaamisten tunnistaminen ja täydentäminen
- (Rakenne)muutosten ennakointi – mitä tarvitaan?
- Kestävä ihmisyyys -> kestävä tulevaisuus?
 - ihmisyyttä ei opita suorittamalla

Porina

- Mikä olisi yllättävin muutos kansanopistojen toiminnassa seuraavan 5-10 vuoden aikana?
- Kirjatkaa 3-5 muutosta tai signaalia muutoksesta eri värisille papereille

Työntekijältä tulevaisuudessa vaadittava asiat, jotka vaikuttavat eniten tavoitteiden saavuttamiseen

1. Halu ja valmius oppia uutta 76%
2. Kyky sopeutua uusiin tilanteisiin 68%
3. Yhteistyön hyödyntäminen 50%
4. Päämäärätietoisuus 30%
5. Epäonnistumisen pelon voittaminen 18%
6. Uskallus avun pyytämiseen 15%
7. Oman työnteon määrä 15%
8. Itsekuri 8%
9. Kilpailuhenkisyys 7%
10. Riskinotto 6%
11. Unelmointi 5%
12. Uhrautuminen 3%

76% kyselyyn vastanneista uskoo, että tulevaisuudessa työntekijältä vaaditaan halua oppia uutta

Lähde: Suomalaisen Työn Liiton teettämän Made by Finland -kampanjatutkimus 2017.
<https://suomalainentyo.fi/2017/05/23/tutkimus-talta-nayttaa-suomalaisten-mielesta-tulevaisuuden-tyoelama/>

TAULUKKO 4. TÄRKEIMMÄT GENEERISET OSAAMISET VUONNA 2035 – TOP 10. KOOTTU 30 TOIMIALARYHMÄN TÄRKEIMPIEN OSAAMISTEN (10–15) LISTAUKSISTA JA NIIDEN OSAAMISMAININTOJEN MÄÄRÄSTÄ.

Osaaminen	Mainintojen määrä tärkeimpänä osaamisena ¹⁸
Kestävän kehityksen periaatteiden tuntemus	18
Vuorovaikutus-, viestintä- ja kommunikointitaidot	11
Ongelmanratkaisutaidot	9
Luovuus	9
Oppimiskyky	9
Monikulttuurisuustaidot	9
Kokonaisuuksien hallinta	8
Itseohjautuvuus	7
Eettisyys	7
Tiedon hallinta- ja analysointitaidot	5

Osaamisen kehittämisen tulevaisuus

- Tutkintojen merkitys tiettyjen tehtävien pääsyvaatimuksena ehkä vähenee
- Työhyvinvointi ja itsestä huolehtiminen ovat ammattitaidon osia
- Oman osaamisen näkeminen eri konteksteissa
- Mentorointi, coaching, sparraus, valmennus, kiihdytetyt oppimisprosessit
- Osaamisvaatimukset ja -odotukset muuttuvat toimintaympäristön mukana

Strateginen tulevaisuusajattelu

- Organisaatioilla on taipumusta suosia nykyhetkeä, asioita ja ongelmia, jotka vaativat välitöntä huomiota. Johtamiskompetensseihin lasketaan tietäminen ja varmuus, ennakointi nähdään nykyjärjestelmän uhkana
- Halutaan saada varmoja vastauksia sen sijaan, että esitetään lisää kysymyksiä
- Mittaamiseen keskittyvässä toimintaympäristössä organisaation työntekijöille on tärkeää osoittaa nopeita tuloksia oman aseman vahvistamiseksi
- Pitkän aikavälin kulut ja hyödyt ovat epävarmoja ja usein näkymättömiä ja ne leimataan helposti asiaa kuulumattomiksi tai vähemmän tärkeiksi
- On olemassa luontainen "push" kohti nykyhetkeä, joka vie tilan päätöksiltä ja toiminnalta, jolla varmistetaan organisaation pitkän aikavälin menestys
- Koska pitkän aikavälin vaikutuksiin ja ilmiöihin ei kiinnitetä riittävästi huomiota, niin se vaarantaa organisaation menestyksen pitkällä aikavälillä

- Lähde: Boston, Jonathan (2017) Governing for the Future. Designing Democratic Institutions for a Better Tomorrow, muokattu

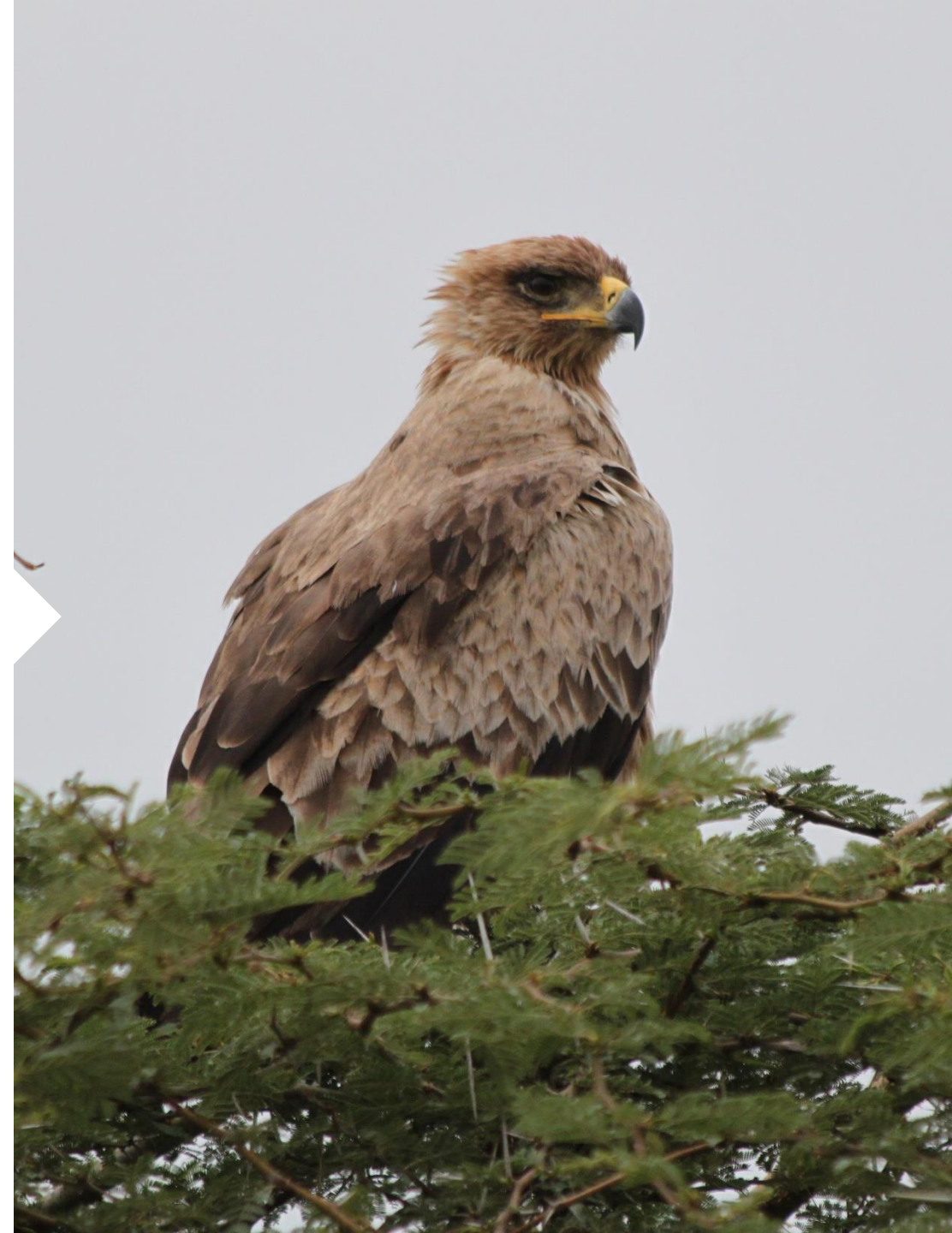
Porina

- Millaisia strategisia päätöksiä kansanopistoissa pitäisi tehdä seuraavan 3 vuoden sisällä?
- Kirjatkaa 3-5 asiaa, joihin pitää ottaa kantaa ja kirjoittakaa ne eri värisille papereille

Voiko tulevaisuuteen valmistautua ja jos niin miten?

- Tulevaisuus ei ole ennalta määrätty vaan jatkuvasti muuttuva ja yllättävä
- Vaikutamme tulevaisuuteen teoillamme ja valinnoillamme ja myös valitsemalla jättämisellä
- Tietoinen vaikuttaminen tulevaisuuteen on kykyä nähdä vaihtoehtoja ja toimia aktiivisesti halutun tilanteen saavuttamiseksi
- Tulevaisuuden voi käsittää mahdollisuuksina, arvioida ilmiöiden todennäköisyyttä ja pohtia erilaisten tulevaisuuksien toivottavuutta tai epätoivottavuutta tulevaisuus?
- Tulevaisuus voi olla ahdistava ja pelottava

Yhteinen tulevaisuuden rakennus

- Keskustelussa 8-10 teemaa kansanopistojen koulutustoiminnan tulevaisuudesta porinoiden tulosten pohjalta
- Valitse näistä 2, jotka kiinnostavat sinua eniten
- Käy kummassakin teemapisteessä keskustelemassa, mitkä ovat tärkeimpiä asioita, jotka vaativat toimenpiteitä
- Pohtikaa pisteissä myös signaaleja (ensimmäisiä merkkejä muutoksesta) tulevaisuudesta: mitä jos tulevaisuus yllättää?

Pöytäkeskustelut

Kumppanuus oppilaitosten kesken	Toimenpiteitä, joihin pitäisi ryhtyä	Mitä jos ...
		Onkin vain muutama opisto koko Suomessa?

Aihe:

1.

5.

Aihe :

Aihe :

2.

6.

Aihe :

Aihe :

3.

7.

Aihe :

Aihe :

4.

8.

Aihe :

LAVA / VALKOKANGAS

Päivän tulosten purku ja arviointi

- Mitkä ovat ne 5 tärkeintä asiaa, jotka muuttavat kansanopistojen tulevaisuutta seuraavien 5-10 vuoden aikana?
- Mitkä ovat 3 tärkeintä signaalia tulevaisuuden kehityksestä, joita pitäisi seurata tai joihin pitäisi vaikuttaa?
- Millainen merkitys tulevaisuuden ennakoinnilla on kansalaisopistojen johtamisessa?

Kiitos!

- Leena Jokinen
- Leena.jokinen@utu.fi
- P. +358 40 707 7982